

וקראת לשבת עיונג

אלון תרני בפאכע באקדע וברסול פלאנץ

גליון מס' 522

ברשת תרומה

ד' באדר התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ יוסף בן מרסל ז"ל | לע"נ המדוכא ביסורים ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

תקציר מגליון קודם: הרב אליהו בר שלום מצא פתרון בנוסח הכתובה שגם בני אשכנז ובני ספרד יוכלו להישבע שבועת הכתובה ללא שום מחלוקת, ובא להציע את הפתרון לפני מרן, קבעו לו להיפגש ברכבו של מרן לאחר כנס בו מרן השתתף.

המשך: הרב אליהו בר שלום הגיע בזמן ונכנס לרכבו. מרן שאל אותו לשמו, והרב בר שלום הזכיר לו. מרן שאל אותו לשם מה הוא בא, והרב בר שלום אמר שזה בנוגע לשבועה חמורה.

מרן מיד נכנס לריחוק דאורייתא, והתחיל לשפוך בעל פה סוללה של פוסקים, שורה ארוכה של פוסקים, שהרב בר שלום במשך החצי שנה שהשקיע בנושא, אפילו לא שמע עליהם. כשמרן סיים את ה'הקדמה', הרב בר שלום אמר "למדתי ברוך השם, חלק מהספרים שכבודו אמר, וכעת יש לי עצה לגבי הנוסח". מרן קטע אותו "רגע, את הספר 'טוב לישראל' ראיית?" תוך כדי שהרב בר שלום ניסה להיזכר אם הוא בכלל שמע אי פעם על הספר הזה, מרן תפס גמרא ושקע בלימוד, כך שכאן הסתיימה השיחה.

הרב בר שלום ניגש לחפש את הספר, למצוא מה מרן התכוון. הוא פתח את תוכנת 'אוצר החכמה' ולא מצא את הספר, הלך לספריית 'בית מאיר' בבני ברק ולא מצא. עד שהחליט ללכת לספרייה הגדולה של האוניברסיטה. אמר לספרן שהוא מחפש את הספר טוב לישראל, הספרן הקליד ומצא ארבע אפשרויות בלבד, כך שרק אחד מהם עוסק בתחום ההלכה, שחיברו פוסק קדמון, אלא שזה על הלכות טרפות ולא שייך לדיני שבועה. הרב בר שלום ביקש בטלפון מבני ביתו של מרן שישאלו שוב מה בדיוק שם הספר, ושוב מרן אמר 'אמרת כבר, טוב לישראל'.

בלית ברירה, הרב בר שלום החליט לנסות את הספר על הלכות טרפות. ביקש מהספרן, והספרן אמר לו להפקיד 500 ₪ משום שיש רק 7 ספרים כאלה בעולם. הרב הפקיד את הכסף, והגיע שומר עם נשק ללוות אותו למרתפי הספרייה. הרב אחז בספר, והשומר ציווה עליו שיוריד את הידיים, כי רק השומר רשאי לגעת. והנה, בספר היו רק שמונה עמודים, וכל עמוד עסק רק בהלכות טרפות, ללא קשר לשבועה. והנה, בעמוד האחרון הוא מצא תוספת קטנה "כדי שלא להשאיר הנייר חלק, אציגה נא מה שאמרת בפלפול החברים והתלמידים השבוע. בעניין שבועה חמורה.

אותם אלה שרצו לקצר בשבועה לא יפה עשו, איך לא חששו להוציא לעז על הראשונים שכתבו את נוסח הכתובה..."

חוץ מלראות את זכרונו העצום של מרן, גילינו את האבתו לתורה, שקרא כמעט כל ספר שהגיע לידו, ואפילו את ההקדמות שבהם, התוספות והמילואים...

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

פסוק וליקחו

מסורת בדינו כי "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא", דהיינו: אין לך דבר שאינו רמז בתורה הקדושה. והגאון מוילנא זצ"ל כתב, כי כל מאורעות העולם מקטן ועד גדול רמוזים בתורה. נספר סיפור אחד השייך לפרשתנו, שיעיד על הכלל כולו.

מעשה שארע במצרים לפני כמאתיים וחמישים שנה. בנו בן העשר של אחד מעשירי המדינה ברח מביתו, וניתק קשר עם משפחתו. שני אחיו נשארו במחיצת האב העשיר, ועם מותו ירשו את רכשו. כעבור זמן מה הופיע עלם החמודות וטען שהוא הבן הנעלם. מזה כשלושים שנה נע הוא ונד, ראה עולם, ועתה בשמעו שהוריו נפטרו הגיע לקחת את חלקו בירושה. הוא עמד בחקירה צולבת, סיפר פרטי פרטים על הוריו וקרוביו, על המעון והריהוט, מקרים ומאורעות שזכר מילדותו. ביקשו האחים לפצותו בסכום נכבד ולהפטר ממנו, אך הוא דרש להביא שמאי ולשקול לידיו שליש במדוייק. חרה אפם בו, ואמרו: "אין אתה אחינו, ולא ניתן לך דבר!" התעצמו בדיון, והגיע משפטם עד למלך החדש.

תמה המלך: "היכן היית שלושים שנה, מדוע לא כתבת מכתב?"

הסביר שנלקח בשבי במדינת הודו, ונבצר ממנו ליצור קשר עם העולם החיצון עד שאזר עוז וברח משביו. סוף דבר, נלאה המלך לרדת לחקר האמת וקצרה יד חכמיו.

אמר המשנה למלך: "רואה אני שהנה חוזר על עצמו סיפורו של פרעה". והסביר: כשקצרה יד המלך והחרטומים, שלחו לקרוא לנער עברי שיאיר עיניהם, כי אין פיקחים כיהודים! הורה המלך לצאת לרחובה של עיר, ולהביא לפניו את היהודי הראשון שימצאו.

באותם ימים חי במצרים צורף זהב צנוע, ושמו אהרן פרדו. עניו היה ונחבא אל הכלים. חצי היום עסק במלאכתו וחצי היום הקדיש לתורה. בלילה הוא חלם אהרן פרדו שהוא ניצב בבית כנסת כלול בהדרו, מפואר כטרקלין מלכים וגדוש בנכבדי עם.

הוציאו ספר תורה וקראוהו לעלות ראשון, והנה הפרשה פרשת תרומה, ושליח הציבור קורא: "בטבעות אהרן יהיו הבדים לא יסורו ממנו". תיקנו אהרן: "בטבעות הארון!" אך שליח הציבור בשלו: "בטבעות אהרן" וייקץ והנה חלום.

הלך להתפלל ונפשו פזורה עליו. אכל, והוא הוגה בחלומו המוזר. הלך לחנותו, וכפריה ישישה נכנסת. לא היה זה סוג הקונים הרגיל, מה עוד ששמה עיניה בטבעות משובצות ורבידי מרגליות. "היש לך כסף", שאל בחשד, חס על זמנו. "עתה אין לי", ענתה בקול חורק, "עכשיו באתי לברר מחירי. מחר אהיה עשירה, ואבוא לקנות בכסף מזומן".

תמה הסוחר: "מאין יהיה לך מחר?" ענתה: "בני מנהל משפט נגד אנשים עשירים, והיום יוכרע המשפט לטובתו", להגה ופיטפטה, סיפרה על בנה וחכמתו, ואיך הבטיח לחלצה מכפרה הדל ולהנחילה חיי עושר ורווחה. סוף דבר, הבטיחה לשוב ולקנות ביד רחבה.

הכפריה הלכה, וערבי עשיר הגיע. ביקש לראות מספר טבעות יקרות, והציע לסוחר שיבוא איתו לביתו ואשתו תבחר את הטבעת שתשא חן בעיניה. ניאות הסוחר, סגר את חנותו והלך עם הערבי. הלכו בכיכר העיר - והנה אנשי משמר המלך לקראתם. עצרו את הסוחר וליקחוהו עימם לארמון: הן נצטוו להביא את היהודי הראשון שימצאו!

ירא וחרד הובהל אהרן פרדו במעלה מדרגות השיש, והנה עומדות רגליו בטרקלין הארמון, והוא זהה לטרקלין שראה בחלומו, אלא שבמקום בימה ניצב כס מלכות מרהיב ביפיו, והמלך בכבודו ובעצמו פונה אליו, מספר לו השתלשלות המאורע ושואל לדעתו.

התבלעו עשתונותיו, מה יענה ומה יאמר. והנה הביזק במוחו רעיון. הביט בטוען לירושה, ואמר: "האין שמך כך וכך?" חוורו פניו, והצורף המשיך: "האין אתה יליד כפר פלוני? בנה של אשה פלונית?" פקו ברכיו של השקרן, והודה בכל כזביו...

השתאו הכל, כיצד חשף היהודי את התרמית, איך הסיר את הלוט? סיפר להם על חלומו, וכיצד הבין את פשרו: "בטבעות הארון - אותיות 'אהרן' - יהיו הבדים". בגלל הטבעות אותן באה האם הערביה לרכוש אצל אהרן, התחוויר סיפור הבדים ונחשפו הכזבים!...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה" (שמות כ"ה, ב')

חז"ל עומדים על הלשון "ויקחו לי", שהרי לכאורה מתאים היה יותר לומר: "ויתנו לי"? והם מבארים, שיש כאן בחינה שהקב"ה כביכול אומר: "קחו אותי עמכם", וזה לשון המדרש (שמות רבה לג, א):

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'מכרתי לכם תורתני – כביכול, נמכרתי עמה, שנאמר: 'ויקחו לי תרומה'. משל למלך שהיה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה. בקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו. אמר לו: 'בתי שנתתי לך, יחידה היא, לפרוש ממנה – איני יכול, לומר לך אל תטלנה – איני יכול, לפי שהיא אשתך. אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך – קיטון אחד עשה לי, שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי'. כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה – איני יכול, לומר לכם אל תטלוה – איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר: 'ועשו לי מקדש'".

התורה הקדושה היתה חביבה מאד על הקב"ה: "חמודה גנוזה שהוא משתעשע בה בכל יום" (שבת פט ע"א). הוא נתן אותה לישראל, תוך שהוא מבקש מהם לבנות לו משכן, שבו יוכל להשרות את שכינתו, ולדור בסמיכות אליה.

בבנין המשכן זכו ישראל "לקחת" – כביכול – את הקב"ה כ"תרומה" נוספת, על התורה שכבר זכו וקיבלו.

כל אדם שהגיע למשכן, או לבית המקדש, יכול היה להרגיש את השכינה השוכנת בו, עד כדי כך שניתן היה לשאוב רוח הקודש מתוך השהות במקום. כמו שמספרים חז"ל על יונה בן אמיטי ש"מעולי רגלים היה, ונכנס לשמחת בית השואבה, ושרתה עליו רוח הקודש" (ירושלמי סוכה פרק ה).

הקב"ה אינו יכול "לפרוש" מן התורה. היא חביבה עליו. הוא משתעשע בה בכל יום. משום כך הוא מבקש שישראל "יקחו אותו", כדי שיוכל להמשיך ולדור ליד התורה.

מכאן אנו למדים עד כמה התורה יקרה וחשובה: "יקרה היא מפנינים וכל חפציה לא ישוו בה (משלי ג, טו).

"ששזפתני השמש" – שחרות חיצונית

חשיבותה של התורה יוצרת חוב כפול עבורנו: לא זו בלבד, שכל אחד ואחד חייב ללמוד תורה בעצמו, לקבוע לה עיתים ולהשתתף בשיעורי תורה, אלא עליו לדאוג גם לאחרים! על כל יהודי מוטל לצאת אל העם, "לרעות בגנים וללקוט שושנים" – לחפש נשמות יהודיות המתגלגלות ברחובות, לקרבן ולהביאן אל התורה הקדושה! זוהי חובתנו כיום!

הבה נחליץ חושים ונעשנה!

(דרשו)

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב).

יום אחד הגיעה אשה אלמנה לרבי אהרן מקרלין כשהיא בוכה. מה לך? – שאל הרבי – מדוע את בוכה?

בתי התארסה – ענתה האשה – ואני הבטחתי לחתן נדונייה, ומאחר שאין לי כסף, אין אני יכולה לקיים את הבטחתי, והחתן מאיים כי אם לא אתן את הנדונייה כמובטח, יטל הוא את השידוך. כמה הבטחת לתת? שאל רבי אהרן את האשה. מאה רובל, ענתה האשה.

נגש רבי אהרן לארון, הוציא משם את כל הסכום, ונתן לה. הודתה האשה לרבי והלכה.

לאחר ימים מעטים חזרה האשה והנה היא שוב בוכה. ועכשיו – שאל הרבי – מדוע את בוכה?

איך אשיא את בתי? – ענתה האשה – ואין בידי לקנות לה שמלת חופה. שאל רבי אהרן למחיר השמלה, ונתן לאשה את מלא הסכום. פנתה הרבנית לבעלה ושאלה: בפעם הראשונה כאשר באה האשה לפניך, היה השידוך בסכנת ביטול, ומשום כך נתת, שהרי מצות הכנסת כלה מצווה גדולה היא.

אולם, כאשר באה עכשיו, בגלל שמלה, מדוע נתת לה? והרי בגלל שמלה לא יתבטל השידוך! אולי היה טוב יותר לתת סכום זה לעניים? אף אני – השיב רבי אהרן – חשבתי לעצמי: אולי אתן את הסכום לעניים? אולם מיד שאלתי את עצמי: מנין באה לי המחשבה לתת לעניים? האם מהיצר הטוב? אם כן, מדוע הוא לא אמר לי אתמול שאתן כסף לעניים? האם דווקא היום, כאשר באה אשה וממררת בבכי, אז נזכר היצר הטוב בעניים הרעבים?

אין זאת – סיים הרבי – אלא עצתו של היצר הרע! לפיכך אסור לשמוע בקולו!...

"כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה, ב).

פעם אחת בא יהודי עשיר גדול אל רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", ואמר: רבי, הקדוש ברוך הוא עזר לי והצלחתי במעשי, ואני עשיר גדול, ברצוני לבנות בנין חדש לשיבה בכספי, אולם בתנאי אחד, מבקש אני שהשיבה תקרא על שמי.

כוונתך רצויה – השיב ה"חפץ חיים" – אולם אין אני יכול להיעתר לבקשתך, משום שרוצה אני לזכות את כל ישראל במצוה חשובה זו של בנין השיבה.

והרי – המשיך הרב – כך כתוב: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", למרות שכאשר יצאו בני ישראל ממצרים יצאו ברכוש גדול, והיה ביכולתו של כל אחד ואחד מהם לבנות לבדו את המשכן, אולם הקדוש ברוך הוא רצה לזכות את כולם במצווה זו, משום כך צווה שיקחו "מאת כל איש".

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

מתמודדים ולא

מתמוטטים

כיהודים מאמינים אנו יודעים

שהקב"ה אינו בא בטרוניה עם בריותיו, ואין גוזרים גזירה אלא אם כן אדם יכול לעמוד בה. אם הקב"ה נתן לנו את הקושי בחינוך או בכל תחום שהוא, כנראה יש בנו גם כוח להתמודד עמו. כוח הבחירה ניתן בידינו, ועלינו להחליט אם להתמודד או להתמוטט. ננסה להתמקד בפן המעשי.

שלב א' – זה אפשרי: כשאנו רוצים להתנער מהעבר, נשאל את עצמנו שאלה פשוטה: האם גם לו היינו מרוויחים חמישים מיליון דולר או מגיעים למעמד מכובד מאוד, היינו נשארים באותו מצב רוח שפוף, ללא מוטיבציה, או שלפתע היינו מרגישים שאנו מסוגלים להפוך את העולם למרות הצלקות מהעבר?

אם התשובה היא: כן! זה אומר שיש בנו יכולת להשתנות... אנו רק חושבים, שכדי שזה יקרה חייבים פה גורם חיצוני כלשהו שיניע אותנו, אבל זוהי טעות. אדם שאינו

מסוגל – אינו מסוגל בשום מצב, ומי שכן מסוגל – צריך ללמוד לגייס את כוחות הנפש שבו כדי להתרומם. היכולת להתמודד אינה תלויה בשום גורם חיצוני, אלא בהחלטה פנימית עמוקה. אפשר למצוא אדם שטוען, שהסיבה לכך שהוא אינו מסוגל להתמודד היא בשל היותו בן יחיד, שהרי תמיד פינקו אותו ולא לימדו אותו להתמודד, ובו בזמן לשמוע את חברו המסביר שהוא אינו מתמודד, כי הוא גדל בבית שבו עשרה ילדים, ולא זכה ליחס... כך שלא זו הסיבה, וגם לא זו.

שלב ב' – זה משתלם: בהמשך עלינו להשתכנע בכך שהתבוססות בקושי לא תפתור לנו שום בעיה. רחמים עצמיים לא מובילים לשום מקום טוב. ככל שנהיה משוכנעים בזה יותר, כך לא ניתן לנטייה הטבעית שבתוכנו לגרור אותנו למחוזות אלו. עלינו להתייחס לכל אותן מחשבות כאל מחשבות אסורות.

שלב ג' – די לטעויות: ננסה להגיע למודעות עצמית. עלינו ללמוד את הקושי שחווינו, להגדיר לעצמנו מה היו הטעויות והמחדלים, ומה ניתן לעשות כדי לא לחזור על טעויות אלו שוב.

המשך בגליון הבא